

RIKSARKIVAREN

Kultur-og kirke departementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

lok 4

Kultur- og kirke dep.	
KI	
Saknr. 04/277	Dato 26.01.04
Kode KI-547	Beh. Niv

Deres ref.
2003/394 KIA

Vår ref.
03/5246 A. 008 KJB/JH

Dato
22.01.04

HØRINGSUTTALELSE FRA RIKSARKIVAREN – NYTT KIRKEBOKREGISTER FOR DEN NORSKE KIRKE

Riksarkivaren har fått utredningen om framtidig kirkebokregister for Den norske kirke til høring.

Utredningen foreslår et landsomfattende, elektronisk kirkebokregister over kirkelige handlinger. Registeret skal lagres sentralt, men alle sogn/kirkekontor skal ha elektronisk tilgang til å skrive inn og søke etter opplysninger i registeret. Antall registrerte opplysninger om kirkelige handlinger skal reduseres noe i forhold til dagens ordning. Kirkebokregisteret skal kunne kobles bl.a. til folkeregisteret slik at oppdaterte "borgerlige" opplysninger skaffes derfra. Dagens landsomfattende "Medlemsregister for Den norske kirke" (etablert i 1999) skal bli integrert i det nye kirkebokregisteret.

Riksarkivaren vil påpeke at ved et slikt elektronisk kirkebokregister må følgende forhold være ivaretatt:

1. Det må etableres regler for hvordan feilaktige opplysninger i kirkebokregisteret kan bli rettet, både hvor/hvem som kan foreta rettinger og en formalisering av selve rettingsprosedyren.

Et rundskriv fra Kirke- og undervisningsdepartementet av 25/10 1963 åpner for at det kan gjøres rettinger i kirkebøker dersom det foreligger forhold som gjør slik retting nødvendig og disse forholdene er legitimert. For rettinger i en manuell kirkebok kreves det at den opprinnelige opplysningen ikke må bli fjernet. Riksarkivaren forutsetter at samme ordning må gjelde også for et elektronisk kirkebokregister.

2. Et dataprogram for elektronisk kirkebokregister har begrenset levetid. Om noen år vil det med stor sannsynlighet være nye dataprogram som er bedre tilpasset den tids teknologi. Det vil da bli aktuelt å konvertere kirkebokregisteret til et nytt dataprogram. Ved en slik konvertering må det sikres at alle opplysningene i registeret følger med.
3. Den registeransvarlige (kirkemøtet/ kirkerådet) har ansvaret for at det elektroniske kirkebokregisteret er operativt helt til registeret i sin helhet blir avlevert til Riksarkivet. Av

sikkerhetsgrunner vil Riksarkivaren kreve at *uttrekk* av kirkebokregisteret regelmessig blir overført til Riksarkivet som depositum, f.eks. hvert femte år. Slik deponering må følge *Forskrift til arkivloven av 01.12.1999 nr 1566 om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver, Kapittel VIII: Bestemmelser om elektronisk arkivmateriale som avleveres eller overføres som depositum til Arkivverket*. Riksarkivaren kommer til å bestemme hvilke opplysninger som skal ligge i disse uttrekkene. Kostnadene ved deponeringene må dekkes av den registeransvarlige (kirkemøtet/ kirkerådet).

4. Det nevnes i utredningen at det alt er utviklet ulike dataprogram for elektronisk kirkebokføring og at mange kirkekontor allerede bruker slike program (utredningens side 5). Ettersom disse dataprogrammene ikke er godkjente som arkivmedium av Riksarkivaren, kan disse "elektroniske kirkebøkene" ikke regnes som arkiveksemplarer. Det er den manuelle kirkeboken som skal bevares og med tiden avleveres til statsarkivene. Hvis noen kirkekontor ikke har fullstendig, manuell kirkebok, må det iverksettes nødvendige tiltak som sikrer at en autorisert utskrift av den "elektroniske kirkeboken" blir bevart og regnet som "arkiveksemplaret".
5. Opplysningene i registeret må sikres slik at uvedkommende ikke kan få adgang. Det vil bl.a. innebære fysisk sikring av dataserver og teknisk sikring av kommunikasjonskanaler og stedlige registreringssteder.
6. Det må iverksettes tiltak som hindrer at opplysninger i kirkebokregisteret kan gå tapt (back-up-rutiner, forsvarlig lagring av back-up).

For øvrig har Riksarkivaren følgende merknader:

Utredningen foreslår at opplysninger fra de manuelle kirkebøkene legges inn i kirkebokregisteret etter hvert som det blir bruk for opplysningene. F.eks. skal det ved konfirmasjon legges inn opplysninger om dåpsdato og dåpsted. Dette vil innebære at det i lang tid fremover vil være behov for både manuelle kirkebøker og elektronisk kirkebokregister på kirkekontorene.

Det er i dag ulik praksis for avlevering av kirkebøker til statsarkivene. Noen steder ønsker prestene å beholde kirkebøkene så lenge som mulig, gjerne mer enn 90 år etter siste innførsel. Andre steder ønsker kirkekontoret av plasshensyn å avlevere flest mulig kirkebøker til statsarkivene. Ulik praksis kan til dels skyldes ulik forståelse av regelverket.

På side 10 i utredningen refereres et rundskriv fra Kirkedepartementet av 25/6 1953 som at "utskrevne kirkebøker bør sendes til vedkommende statsarkiv når det er gått 80 år siden siste innførsel". Etter Riksarkivarens oppfatning er dette en feilaktig gjengivelse. Det står i rundskrivet at "*For ettertiden bes kirkebøker som er utskrevet sendt inn til statsarkivene uten nærmere melding eller påkrav når det er gått 80 år siden siste innførsel*". Til sammenligning står det i kassasjonsreglene for proste- og prestearkiv (fastsatt av Riksarkivaren 31/5 1999) at "*Kirkebøker skal ... sendes til statsarkivene 80 år etter siste innførsel*".

80-års fristen er en særordning for avlevering av kirkebøker. Alle andre statlige arkiv skal avleveres etter 25-30 år, jfr. *Forskrift om offentlige arkiv av 11/12 1998 nr 1193 § 5-2*. Riksarkivaren har de siste årene flere ganger hevdet at ordningen for kirkebøker bør endres til å følge normale avleveringsbestemmelser slik at kirkebøkene blir avlevert 25 år etter siste innførsel.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet uttalte i brev av 2/7 1997 at departementet vil vurdere spørsmålet om avlevering av kirkebøker i forbindelse med den kommende revisjonen av kirkebokordningen. I samme brev skriver departementet at *"en vil imidlertid fremheve at en i utgangspunktet ser positivt på en avlevering til Arkivverket etter 25 år"*.

Riksarkivaren finner det naturlig at avleveringsfristen for kirkebøker nå blir tatt opp til vurdering. Det kan derfor være uheldig hvis utredningen om nytt kirkebokregister binder opp denne vurderingen ved å forutsette at kirkebøkene må beholdes i kirkekontorene i mange tiår fremover.

Så vidt vi kan se vil kirkebokregisteret primært ha behov for å få innført opplysninger om dåp og innmelding fra de gamle kirkebøkene. Andre opplysninger kan hentes fra andre registre, f.eks. folkeregisteret. I stedet for å skrive inn dåps- og innmeldingsopplysninger etter behov, vil Riksarkivaren finne det mer naturlig at disse opplysningene skrives inn i kirkebokregisteret i løpet en avgrenset tid, f.eks. innen 10 år. Da vil Den norske kirke ha et komplett register over alle sine medlemmer og de manuelle kirkebøkene kan bli avlevert til statsarkivene.

Dersom kirkemedlemmer skulle få behov for attest om forhold som ikke er blitt innført i kirkebokregisteret, kan statsarkivene utferdige en bekreftet utskrift fra kirkebøkene på samme måte som det blir gjort fra andre avleverte arkiver.

Av ovennevnte årsaker finner Riksarkivaren lite behov for at informasjon fra kirkebøker som er avlevert til statsarkivene, skal bli lagt inn i kirkebokregisteret (utredningens side 48).

Med hilsen

John Herstad
riksarkivar

Kopi: Statsarkivene